

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “ทีป — เกาะ, ที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง”

คำว่า **ทีป** เป็นคำภาษาบาลีโดยตรง อ่านตามภาษาบาลีว่า **ที - ปะ** มีความหมายหลายอย่าง เช่น เกาะ ที่พึ่ง แสงสว่าง เป็นต้น สำหรับความหมายที่จะนำเสนอในที่นี้ คือ ความหมายว่า เกาะ อันเป็นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง ในทางธรรมมุ่งหมายถึง ปัญญา ซึ่งเป็นที่พึ่งของสัตว์โลกที่ถูกห้วงน้ำคือกิเลส พัดไป เหมือนกับเกาะ อันเป็นที่พึ่งของสัตว์ที่ถูกกระแสน้ำพัดไปฉะนั้น ดังข้อความจากพระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย มหาวรรค จุนทสูตร ว่า

“ดูก่อนอานนท์ สิ่งใดเกิดแล้ว มีแล้วปัจจัยปรุงแต่งแล้ว มีความแตกทำลายไปเป็นธรรมดา การปรารถนาว่า ขอสิ่งนั้น อย่าแตกทำลายไปเลยดังนี้ มิใช่ฐานะที่จะมีได้ เพราะฉะนั้นแหละ เธอทั้งหลาย จงมีตนเป็นเกาะ มีตนเป็นที่พึ่ง อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่ง คือมีธรรมเป็นเกาะ มีธรรมเป็นที่พึ่ง อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งอยู่เถิด”

พระธรรมคำสอนของพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ว่า มีตนเป็นเกาะ มีตนเป็นที่พึ่ง ซึ่งก็คือ มีธรรมที่เป็นเกาะ มีธรรมเป็นที่พึ่งนั้น เป็นความจริงและเป็นเครื่องเตือนที่ดีอย่างยิ่งสำหรับพุทธบริษัท หมายถึงธรรมที่เป็นที่พึ่งดูเกาะที่อยู่กลางมหาสมุทร ซึ่งเป็นส่วนที่น้ำท่วมไม่ถึง เป็นที่พึ่งที่ทำให้สัตว์โลกไม่จมในมหาสมุทรคือกิเลสทั้งหลาย ที่พึ่งดังกล่าวนี้ จึงไม่พ้นไปจากการอบรมเจริญปัญญา

เพราะว่าถึงแม้เราจะมิถูกสลักเท่าใด แต่ว่ากุศลนั้นยังไปในสังสารวัฏฏ์ คือจะต้องมีการเกิด มีการตายอย่างไม่วันสิ้นสุด ยังไม่หลุดพ้นจากกองทุกข์ทั้งปวงได้ เพราะฉะนั้นผู้ที่ได้ตรัสรู้สภาพธรรมตามความเป็นจริง คือพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ตรัสรู้หนทางที่จะไม่ให้เกิดอีก คือ อริยมัคค์มีองค์ ๘ มีความเห็นถูก เป็นต้น เพราะเหตุว่าถ้ามีการเกิด แล้วจะเป็นอย่างไร ตั้งแต่เกิดมาจนกระทั่งถึงขณะนี้ เราได้อะไร? ถ้าจะพิจารณาดู เช่น ความรู้สึกดีชั่ว สุข เดี่ยวทุกข์ เดี่ยวโสกะเศร้า แล้วต้องได้เห็น ต้องได้ยิน ต้องได้กลิ่น ต้องลิ้มรส ต้องรู้สิ่งที่กระทบสัมผัสกาย ต้องคิดนึก ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น แล้วก็หมดไปไม่เหลือเลย เพราะฉะนั้นการที่จะมีสิ่งที่เป็นที่พึ่งจริง ๆ ในพระพุทธานุสา ก็คือ มีปัญญาที่สามารถจะรู้ความจริงของสภาพธรรม ที่จะทำให้เป็นเกาะเป็นที่พึ่งอย่างแท้จริง เพราะเหตุว่ากุศลอื่น ๆ ก็ทำให้เกิดตาย ๆ วนเวียนไปในสังสารวัฏฏ์

ดังนั้น การที่จะมีธรรมเป็นเกาะ มีธรรมเป็นที่พึ่งได้นั้น ก็ต้องเป็นการเจริญกุศลที่เป็นประโยชน์ที่จะเป็นที่พึ่งได้จริง ๆ คือ **การอบรมเจริญปัญญา รู้สภาพธรรมตามความเป็นจริง เพื่อจะได้มีปัญญาละความเห็นผิด จนกระทั่งหมดกิเลสในที่สุดได้** ไม่มีกิเลสใด ๆ เกิดขึ้นอีกเลย ไม่ต้องมีการเกิดอีก ไม่ต้องมีทุกข์อีกต่อไป เป็นผู้สิ้นทุกข์โดยประการทั้งปวง ซึ่งจะต้องเริ่มสะสมปัญญาจากการฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงตั้งแต่ในขณะนี้ โดยที่ไม่ล่วงเลยขณะที่สำคัญ คือ ขณะที่ได้ฟังพระธรรมในชีวิตประจำวัน.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com , โทร .๐๘๕- ๖๒๑๗๑๐๖]